

ERP 2020. gada pārskats. Glosārijs

Termins	Paskaidrojums
“Apvārsnis 2020”	ES pētniecības un inovācijas programma 2014.–2020. gada periodam.
“Erasmus+” Maģistrantūras studiju aizdevuma garantiju mehānisms	Iniciatīva, ko Eiropas Komisijas vārdā īsteno Eiropas Investīciju fonds un kas garantē aizdevumus pēcdiploma studijām ārvalstīs, atvieglojot studentiem finansējuma saņemšanu.
“Omnibusa regula”	Finanšu regulas 2018. gada redakcija, ar ko groza un vienkāršo ES finanšu noteikumus un budžeta pārvaldību.
<i>Acquis</i>	Visu ES tiesību aktu kopums, kas ietver tiesību aktus, tiesu lēmumus un citus juridiskus aktus.
Agrovīdes un klimata saistības	Ikvienu prakse no brīvprātīgu pasākumu kopuma, kas sniedz tālāk par parastām vides prasībām un dod iespēju lauksaimniekiem saņemt maksājumu no ES budžeta.
Aizjūras zemes un teritorijas (AZT)	Valstis un teritorijas, kas nav daļa no ES, bet ir konstitucionāli saistītas ar trim tās dalībvalstīm (Dāniju, Franciju un Nīderlandi).
Aizsargājama jūras teritorija	Ar likumu vai citiem līdzekļiem noteikta jūras teritorija ar mērķi aizsargāt un saglabāt bioloģisko daudzveidību, dabas resursus un kultūras mantojuma vietas.
Apguve	Apmērs (to bieži izsaka procentos), kādā dalībvalstīm piešķirtie ES līdzekļi ir izlietoti attiecināmos projektos.
Aplēstais kļūdu līmenis	Statistiska datu kopas kļūdu līmeņa aplēse, kuras pamatā ir reprezentatīvas darījumu izlases pārbaude.
Apliecināšanas dokumentu kopums	Dokumentu kopums, ko katra dalībvalsts katru gadu iesniedz Komisijai par ESI fondiem un kas ietver gada pārskatus, kopsavilkumu, kontroles ziņojumu,

	pārvaldības deklarāciju un revīzijas atzinumu.
Apropriācija	Summa, kas budžetā rezervēta konkrētam mērķim. ES budžetā ir saistību un maksājumu apropriācijas.
Apstiprinājums	Pieeja, kas izmantota, sniedzot revīzijas apliecinājumu par finanšu informāciju, citiem datiem vai konkrētiem apgalvojumiem, ko sagatavojusi revidējamā vienība.
<i>Arachne</i> datubāze	Datizraces rīks, ko Komisija izstrādājusi, lai atbalstītu vadošās iestādes ESI fondu administrēšanā un pārvaldībā.
Atbalsta maksimālā intensitāte	Kopējā atbalsta summa, ko var maksāt kādā noteiktā finansēšanas jomā un ko izsaka kā procentuālu daļu no attiecināmajām izmaksām. Katrai programmai atbalsta maksimālā intensitāte ir atšķirīga un ir atkarīga no tādiem faktoriem kā ģeogrāfiskais izvietojums.
Atbalsta saņēmējs	Fiziska vai juridiska persona, kas saņem dotāciju vai aizdevumu no ES budžeta.
Atbilstības revīzija	Revīzija, kuras mērķis, vācot pierādījumus, ir noskaidrot, vai darbība atbilst piemērojamajiem noteikumiem un regulējumam, kā arī līgumu vai nolīgumu noteikumiem.
Atbilstīguma noskaidrošana	Process, kurā Komisija pārbauda, vai dalībvalsts ir pareizi izmantojusi tās rīcībā esošos lauksaimniecības līdzekļus un vai ir efektīvi darbojušās dalībvalstī ieviestās pārvaldības un kontroles sistēmas.
Atgūstamais PVN	PVN, ko nodokļa maksātājs var atskaitīt no nodokļu iestādei maksājama PVN, ja tas jau ir samaksājis šo summu, iepērkot preces un pakalpojumus.
Atlikušo kļūdu īpatsvars / atlikušā riska īpatsvars / kopējais atlikušo kļūdu īpatsvars (<i>RER/RRR/RTER</i>)	Datu kopas proporcionāla daļa, kas nav uzskatāma par pareizu pēc tam, kad ņemta vērā visu kontroles procedūru, līdzekļu atgūšanas un korekciju ietekme.

Atruna	Nepilnības, uz kurām ģenerāldirektors vērš uzmanību gada darbības pārskatā iekļautajā ticamības deklarācijā.
Atsaistītais (ienākumu) atbalsts	Tādi ES maksājumi lauksaimniekiem, kas nav saistīti ar noteiktu produktu ražošanu.
Ārējā darbība	ES darbības, ar kurām sniedz palīdzību trešām valstīm un attīstīta attiecības (tostarp izmantojot daudzpusējus nolīgumus) ar tām, kā arī ar reģionālām vai pasaules mēroga organizācijām.
Ārējā robeža	Robeža, tostarp lidostas un jūras, ezeru vai upju ostas, starp ES dalībvalsti un trešo valsti.
Budžeta atbalsts	ES atbalsta tiešs pārskaitījums partnervalsts kasē, ja ir ievēroti izvirzītie nosacījumi.
Budžeta garantija	Apņemšanās izmantot ES budžetu, lai kompensētu EIB jebkādus zaudējumus, kas radušies, ja saņēmējs nepilda savas saistības ESIF kontekstā, piemēram, nepilda aizdevuma saistības.
Budžeta grozījuma projekts	Komisijas priekšlikums grozīt ES budžetu tā izpildes gaitā.
Budžeta izpildes apstiprināšana	Eiropas Parlamenta katru gadu pieņemts lēmums, ar kuru tiek galīgi apstiprināta Komisijas veiktā budžeta izpilde.
Budžeta lēmējinstādes	Ar šo terminu apzīmē Eiropas Parlamentu un Eiropas Savienības Padomi tad, kad tās īsteno lēmumu pieņemšanas pilnvaras saistībā ar ES budžeta jautājumiem.
Budžeta saistības	Budžetā īpaši rezervēta summa, kas paredzēta konkrētam izdevumu postenim, piemēram, konkrētam līgumam vai dotācijas nolīgumam. Budžeta saistībām obligāti ir jāizveido attiecīgas saistību apropriācijas.
Būtiskuma sliekšnis	Sliksnis, virs kura revidētajā datu kopā vai finanšu pārskatu kopā atklāti pārkāpumi tiek uzskatīti par tādiem, kas ietekmē precizitāti un ticamību.

Dalība pamatkapitālā	Uzņēmumā ieguldītā nauda, pretī iegūstot īpašumtiesību daļas un daļu no uzņēmuma peļņas.
Dalīta pārvaldība	ES budžeta izpildes metode, saskaņā ar kuru – pretēji tiešas pārvaldības metodei – Komisija deleģē izpildes uzdevumus dalībvalstīm, vienlaikus saglabājot galīgo atbildību.
Darbības programma (DP)	Pamata satvars ES finansētu kohēzijas projektu īstenošanai noteiktā periodā; darbības programmā iekļautas prioritātes un mērķi, kas noteikti partnerības nolīgumā starp Komisiju un atsevišķām dalībvalstīm.
Darījums	Operācija, kas reģistrēta ES pārskatos, piemēram, veiktais maksājums vai saņemtie ieņēmumi.
Daudz gadu finanšu shēma (DFS)	ES izdevumu plāns, kurā ir noteiktas prioritātes (pamatojoties uz politikas mērķiem) un maksimālie apjomi sešās galvenajās kategorijās, parasti septiņu gadu posmam. DFS ir struktūra, kuras ietvaros tiek veidots ES katra gada budžets un kurā ir noteikts katras kategorijas izdevumu apmērs.
Daudzkāršojoša ietekme	Rodas tad, ja konkrētas izmaiņas konkrētā ieguldījumā, piemēram, ES investīcijās vai garantijās, izraisa lielākas izmaiņas iznākumā, piemēram, kopējās investīcijās.
<i>De minimis</i> valsts atbalsts	Valsts atbalsts līdz tādām apmēram, par kuru nav vajadzīgs Komisijas apstiprinājums.
Decentralizētā aģentūra	Neatkarīga ES struktūra, kas izveidota uz nenoteiktu laiku kā ekspertīzes centrs, lai veiktu uzdevumus, kuri veicina ES politikas izstrādi un īstenošanu.
Deleģēšanas nolīgums	Nolīgums, kas konkrētās politikas jomās noslēgts ar fiziskām vai juridiskām personām par ES līdzekļu izlietošanu netiešā pārvaldībā.

Dienestu darba dokuments (<i>SWD</i>)	Nesaistošs Komisijas dokuments, kas sagatavots apspriešanai vai nu iekšēji, vai ārpus iestādes.
Dotācija	Atbalsta saņēmējam pārskaitīts ES budžeta maksājums, ko nevajag atmaksāt un kas pienākas par attiecināma projekta vai programmas īstenošanu.
Džini koeficients	Nevienlīdzības pakāpes mērs statistikas datu kopā, piemēram, cik lielā mērā valsts bagātības vai ienākumu sadalījums atšķiras no pilnīgi vienāda sadalījuma.
Efektivitāte	Tas ir apmērs, kādā ar veiktajiem pasākumiem ir sasniegti izvirzītie mērķi.
EIB ārējo aizdevumu pilnvaras	ES ir piešķīrusi EIB pilnvaras iesaistīties finansēšanas darījumos partnervalstīs ar garantiju no ES budžeta.
Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (<i>FEAD</i>)	ES fonds, ar ko atbalsta dalībvalstu darbības, lai nodrošinātu pārtiku un citu materiālo palīdzību visnabadzīgākajiem sabiedrības locekļiem.
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (<i>EISI</i>)	ES instruments, no kura tiek sniegts finansiāls atbalsts ilgtspējīgas un savstarpēji saistītas infrastruktūras izveidei enerģētikas, transporta un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozarēs.
Eiropas Investīciju fonds (<i>EIF</i>)	Nodrošina riska finanšu speciālistus mazo un vidējo uzņēmumu vajadzībām visā Eiropā. Daļa no EIB grupas.
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (<i>EJZF</i>)	ES fonds, ar kuru tiek sniegts atbalsts zvejniekiem pārejā uz ilgtspējīgu zveju un piekrastes iedzīvotājiem – to saimniecību dažādošanā.
Eiropas komunikāciju tīkls (<i>TEN</i>)	Pārrobežu transporta, enerģētikas vai telekomunikāciju infrastruktūras tīkls, kas izveidots, lai atbalstītu un uzlabotu ES vienotā tirgus darbību, atvieglojot personu brīvu pārvietošanos un preču un pakalpojumu brīvu apriti.
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (<i>ELFLA</i>)	ES fonds, no kura finansē ES ieguldījumu lauku attīstības programmās.

Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	ES fonds, no kura finansē tiešos maksājumus lauksaimniekiem un pasākumiem, ar ko regulē vai atbalsta lauksaimniecības tirgus.
Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma	ES grāmatvedības regulējums, kuru izmanto, lai sistemātiski un detalizēti aprakstītu ekonomiku.
Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)	ES fonds, kas stiprina ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, finansējot investīcijas, kas mazina reģionu atšķirības.
Eiropas Sociālais fonds (ESF)	ES fonds, kura uzdevums ir radīt izglītības un nodarbinātības iespējas un uzlabot nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju stāvokli.
Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	Eiropas Investīciju bankas (EIB) un Komisijas uzsākts investīciju atbalsta mehānisms, kurš ir daļa no Investīciju plāna Eiropai un kura mērķis ir mobilizēt privātās investīcijas Eiropas Savienībai stratēģiski svarīgiem projektiem.
Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi)	Pieci galvenie ES fondi, kuri kopā veicina ekonomikas attīstību visā ES: Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds.
Eiropas Strukturālo un investīciju fondu koordinācijas komiteja	Komisijas komiteja, kuras pilnvarās ietilpst apspriest strukturālo un investīciju fondu regulu īstenošanu.
ES Ārkārtas trasta fonds Āfrikai	ES trasta fonds stabilitātes atbalstam Sāhelas reģionā (tostarp Čadas ezera baseinā), Āfrikas ragā un Ziemeļāfrikā un labākas migrācijas pārvaldības veicināšanai, novēršot tās pamatcēloņus.
ES trasta fonds (ESTF)	ES pārvaldīts fonds, kas apvieno līdzekļus no dažādiem avotiem, lai finansētu starptautisku reakciju uz ārkārtas vai kārtējo krīzi, parasti jaunattīstības valstīs.

ES-13	Tās 13 dalībvalstis, kuras kopš 2004. gada ir pievienojušās Eiropas Savienībai (Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Horvātija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija).
<i>Ex post</i> novērtējums	Neatkarīgs novērtējums par to, kāda ir pabeigta projekta vai programmas efektivitāte, lietderīgums, saskaņotība, nozīmīgums un ES pievienotā vērtība.
Fiksēta summa	Maksājums, ko veic pilnībā, nevis pa daļām.
Finanšu instruments / finansēšanas vadība	Finansiāls atbalsts no ES budžeta pašu kapitāla vai kvazikapitāla investīciju, aizdevumu vai garantiju, vai citu risku pārdales instrumentu veidā.
Finanšu korekcija	Pasākums, kura mērķis ir pasargāt budžetu no kļūdainiem vai nepareizi izmaksātiem izdevumiem, atsaucot vai atgūstot līdzekļus, lai kompensētu kļūdaini veiktus maksājumus saistībā ar projektiem un programmām, kas saņēmuši ES atbalstu.
Finanšu regula	Noteikumi, kas reglamentē ES budžeta izveidi un izlietošanu, kā arī ar to saistītos procesus, tostarp iekšējo kontroli, ziņojumu sagatavošanu, revīziju un budžeta izpildes apstiprināšanu.
Finanšu starpnieks	Struktūra, kas darbojas kā saikne starp finanšu instrumenta fondu pārvaldītāju un galasaņēmēju.
Gada darbības pārskats (GDP)	Katra Komisijas ģenerāldirektorāta, ES iestādes un struktūras sagatavots pārskats, kurā ir aprakstīts sniegums attiecībā pret mērķiem un finanšu un personāla resursu izmantojums.
Gada kontroles ziņojums (GKZ)	Dokuments, ko sagatavojusi dalībvalsts revīzijas iestāde un kas iesniegts Komisijai kā daļa no minētās valsts ikgadējās apliecinājumu paketes.

Gada pārskata princips	Budžeta princips, saskaņā ar kuru budžetu izveido un izlieto tā finanšu gada laikā, uz kuru tas attiecas.
Gada pārvaldības un snieguma ziņojums (AMPR)	Katru gadu Komisija sagatavo ziņojumu par ES budžeta pārvaldību un sasniegtajiem rezultātiem, apkopojot informāciju, kas sniegta tās ģenerāldirektorātu un izpildaģentūru gada darbības pārskatos.
Galasaņēmējs/saņēmējs	Fiziska vai juridiska persona, kas saņem dotāciju vai aizdevumu no ES budžeta vai kas ir kādas ES finansētas darbības galīgais labuma guvējs.
Galvenais snieguma rādītājs	Skaitļos izsakāms rādītājs, kas parāda sniegumu attiecībā pret galvenajiem mērķiem.
Grāmatojumu noskaidrošana	Ilgadējs process, kurā Komisija pēc pārbaūžu veikšanas pieņem maksāšanai summas, ko pieteikušas īstenošanas struktūras un partneri.
Ģeotelpiskais atbalsta pieteikums (GSAA)	Tiešsaistes rīks, ar kuru var iesniegt pieteikumus platībatkarīgā lauksaimniecības atbalsta saņemšanai.
Ieguldījums projektā/programmā	Finanses, cilvēkresursi un materiālie, administratīvie vai normatīvie līdzekļi, ko izmanto projekta vai programmas īstenošanā.
Iekasēšanas rīkojums	Dokuments, kas pieprasa parāda summas samaksu.
Iemaksas nolīgums	Nolīgums starp Komisiju un organizāciju, kas īsteno netieši pārvaldītu pasākumu un kas ir apliecinājusi spēju pārvaldīt līdzekļus tādā pašā pienācīgā līmenī kā Komisija.
Ierunu procedūra	Procedūra, saskaņā ar kuru Komisija ar pārbaudīto iestādi vai struktūrvienību apspriež Komisijas veikto kontroles pārbaūžu rezultātus, lai pārliecinātos par to pamatotību.

Iespējamās saistības	Potenciālas maksājuma saistības, kas var rasties atkarībā no kāda nākotnes notikuma iznākuma.
Ietekme	Pabeigta projekta vai programmas ilgtermiņa sociālekonomiskās, vides aizsardzības vai finansiālās sekas.
Ietekmes novērtējums	Politikas iniciatīvas vai citas darbības iespējamās (<i>ex ante</i>) vai faktiskās (<i>ex post</i>) ietekmes analīze.
Ilggadīgie zālāji	Lauksaimniecības zeme, uz kuras ilgāk nekā piecus gadus pēc kārtas audzē stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus.
Ilgspējīga attīstība	Pieeja attīstībai, kurā ņem vērā tādas ilgtermiņa prasības kā rezultātu noturība, vides un dabas resursu saglabāšana un sociālais un ekonomiskais taisnīgums.
Ilgspējīga zveja	Zvejas prakse, kas nenoplicina zivju krājumus un kas līdz minimumam samazina ietekmi uz vidi.
Individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL)	Priekšmeti, piemēram, sejas maskas, cimdi un acu aizsargi, kas paredzēti, lai aizsargātu to lietotāju no veselības vai drošības apdraudējuma.
Integrēšana	Visi politikas virzieni tiek izstrādāti un īstenoti, sistemātiski ņemot vērā konkrētas prioritātes (piemēram, dzimumu līdztiesību, klimata aizsardzību).
Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS)	ES mehānisms, kuru dalībvalstis izmanto, lai pārvaldītu un pārbaudītu lauksaimniekiem veiktos kopējās lauksaimniecības politikas maksājumus.
Intervences loģika	Sasaiste starp priekšlikuma mērķiem, plānotajiem ieguldījumiem un darbībām un plānotajiem rezultātiem un ietekmi.
Izlases veidošana pēc naudas vienības principa (<i>MUS</i>)	Statistiska izlases veidošanas metode, saskaņā ar kuru konkrēta darījuma atlasīšanas iespēja ir proporcionāla darījuma lielumam.

Izmaksājumu līmenis	Procentos izteikta kopējo līdzekļu daļa, kas no finanšu instrumenta izmaksāta galīgajiem labuma guvējiem.
Izmešana	Nevēlamu zivju izmešana jūrā.
Izņēmumu reģistrs	Dokuments, kurā reģistrētas atkāpes no ieviestajām kontrolēm un procedūrām, tostarp iemesli un ietekme.
Izpildaģentūra	Organizācija, kuru uz ierobežotu laiku ir izveidojusi un pārvalda Komisija, lai tās vārdā un uz tās atbildību veiktu konkrētus uzdevumus, kas saistīti ar ES programmām vai projektiem.
Izpildes rezerve	Budžeta summa, ko ieskaita Eiropas Strukturālo un investīciju fondu izdevumos, bet ko ietur, līdz ir sasniegti noteikti mērķi.
Izspiešanas efekts	Ekonomiskā ietekme, kuras dēļ valdības izdevumu pieaugums izraisa privāto ieguldījumu samazināšanos.
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI)	ES programma, kas atbalsta jauniešus, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu reģionos, kuros jauniešu bezdarba līmenis pārsniedz 25 %.
Jumta programma	Eiropas kaimiņattiecību instrumenta programma, no kuras līdzekļus piešķir vairākām valstīm, kuras atbilst konkrētiem nosacījumiem, papildus to pamata finanšu piešķirumiem.
Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments (NDICI)	ES programma daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam ietvaros, kurā apvienoti vairāki ārējās darbības instrumenti.
Kandidātvalsts	Valsts, kuras pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā ir oficiāli atzinusi Eiropadome.
Kļūda	Nepareiza aprēķina rezultāts vai pārkāpums, kas rodas, ja nav ievērotas tiesību aktu un līgumu prasības.

Kohēzijas fonds (KF)	ES fonds, kura mērķis ir samazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības Eiropas Savienībā, finansējot investīcijas dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 90 % no ES vidējā līmeņa.
Kohēzijas valsts	ES dalībvalsts, kas ir tiesīga saņemt atbalstu no Kohēzijas fonda.
Konsolidētie pārskati	Visu ES iestāžu, aģentūru un struktūru apkopotie pārskati, kas iestrādāti vienā dokumentā.
Konverģence	Process, kurā dalībvalstis, kas vēlas ieviest euro, strādā pie konkrētu ekonomisko un regulatīvo kritēriju izpildes.
Kopējais atlikušais risks	Izdevumi, kas joprojām ir nepareizi plānošanas perioda beigās pēc tam, kad ir veikti visi koriģējošie pasākumi.
Kopējā drošības un aizsardzības politika (KDAP)	ES ārpolitikas daļa, kas vērsta uz drošības un aizsardzības spējām.
Kopējā lauksaimniecības politika (KLP)	ES vienotā lauksaimniecības politika, kas ietver subsīdijas un virkni citu pasākumu, kuri tiek īstenoti, lai garantētu pārtikas nodrošinājumu, panāktu pietiekami augstu dzīves līmeni ES lauksaimniekiem, veicinātu lauku attīstību un aizsargātu vidi.
Kopējā pieļaujamā nozveja	Maksimālais apjoms, ko katru gadu var iegūt no zivju krājuma saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku.
Kopējā zivsaimniecības politika	ES regulējums zivju un zvejas pārvaldībai, kurš paredzēts, lai nodrošinātu zivju krājumu ilgtspēju un stabilus ienākumus zivsaimniecībai.
Kopīgā uzraudzības un novērtēšanas sistēma (KUNS)	Noteikumi un procedūras kopējās lauksaimniecības politikas snieguma novērtēšanai.
Kopīgo noteikumu regula (KNR)	Regula, kas paredz noteikumus, ko piemēro visiem pieciem Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem.

Koprezultāts	Tikko pabeigta projekta vai programmas tūlītējā ietekme, piemēram, mācību kursu dalībnieku uzlabotas iespējas atrast darbu vai labāka piekļuve noteiktai vietai pēc jauna ceļa izbūves.
Kopuzņēmums (KU)	ES struktūra, kas izveidota kopā ar partneri, lai īstenotu projektu vai darbību pētniecības un tehnoloģiju jomā.
Koriģētspēja	Komisijas izmantots pasākums, ar kuru tā aplēš nākotnes korekciju apmēru.
Kotonū nolīgums	Līgums starp ES, tās dalībvalstīm un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm, ar kuru veicina ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību, mieru un drošību, kā arī stabilu un demokrātisku politisko vidi.
Kredītrīkotājs	Persona, kas atbild par ES struktūras ieņēmumu un izdevumu izpildi.
Labs vides stāvoklis	Kvalitatīvs mērķis attiecībā uz jūru un okeānu veselību, bioloģisko daudzveidību, produktivitāti un ilgtermiņa stabilitāti.
Lauksaimniecības faktoru ienākums	Ienākums no lauksaimniecības iedalījumā pēc sastāvdaļām (zeme, darbaspēks un kapitāls).
Lauku attīstības programma (LAP)	Valsts vai reģiona daudzgadu mērķu un pasākumu kopums, ko apstiprinājusi Komisija, ES lauku attīstības politikas īstenošanai.
Lēmums par aizjūras asociāciju	Lēmums, ar ko izveido partnerību starp ES un tās aizjūras zemēm un teritorijām, lai atbalstītu to ilgtspējīgu attīstību un veicinātu ES vērtības un standartus.
Liels projekts	ES finansēts projekts, kura kopējās attiecināmās izmaksas pārsniedz 50 miljonus EUR tādās nozarēs kā transports, vides aizsardzība un enerģētika.

Lietderība	Labākā attiecība starp izmantotajiem resursiem, veiktajiem pasākumiem un mērķu sasniegšanu (no Regulas (ES) 2018/1046).
Makrofinansiālā palīdzība	Finansiālā atbalsta veids, ko ES sniedz partnervalstīm, kuras saskaras ar maksājumu bilances vai budžeta grūtībām.
Maksājumtiesības	Aktīvam lauksaimniekam piešķirtas nododamas tiesības saņemt ES atbalstu, ja tās deklarē kopā ar attiecināmām lauksaimniecības zemēm.
Maksājumu aģentūra (MA)	Dalībvalsts iecelta struktūra, kuras uzdevums ir administrēt ES lauksaimniecības izdevumus.
Maksājumu apropriācija	Atļauja veikt maksājumu, tiklīdz ir izpildīti attiecīgie nosacījumi.
Mazie un vidējie uzņēmumi (MVU)	Apzīmējums, ko attiecina uz uzņēmumiem un citām organizācijām atkarībā no tajos nodarbināto darbinieku skaita un noteiktiem finanšu kritērijiem. Mazi uzņēmumi ir tādi, kuros strādā mazāk par 50 darbiniekiem un kopējais apgrozījums vai bilance nepārsniedz 10 miljonus EUR. Vidēji uzņēmumi ir tādi, kuros strādā mazāk par 250 darbiniekiem un kopējais apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus EUR vai kopējā bilance nepārsniedz 43 miljonus EUR.
Mērķsadarbība	Mehānisms, kuru izmanto spēju veidošanai kādā īpašā jomā un ar kuru struktūra partnervalstī saņem atbalstu no sadarbības partnera ES dalībvalstī.
Mobilitāte mācību nolūkos	Studijas vai mācības citā valstī.
Muitas iztrūkums	Starpība starp ievaduitas nodokli, ko bija paredzēts iekasēt par ekonomiku kopumā, un faktiski iekasēto summu.
MVU iniciatīva	Kopīgs Komisijas un Eiropas Investīciju fonda finanšu instruments, kura mērķis ir atvieglot mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi finansējumam.

Nacionālais kopienākums (NKI)	Valsts turības standarta mērījums, kurā ņem vērā iekšzemē un ārvalstīs gūtus ienākumus.
Neatklāšanas risks	Risks, ka revīzijas pārbaudē netiks atklāta kļūda vai nepilnība.
Neizpildītās saistības	Kopējās uzņemtās saistības, kas vēl nav pārvērstas maksājumos.
Netiešā pārvaldība	ES budžeta izpildes kārtība, saskaņā ar kuru Komisija uztic budžeta izpildes uzdevumus citām struktūrām, tostarp trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām.
Netiešās izmaksas	Izdevumi, kas atbalsta saņēmējam radušies un kas nav īpaši saistīti ar kādu ES projektu vai darbību, piemēram, pieskaitāmās izmaksas vai citas administratīvās izmaksas.
NKI atruna	Atruna par to, kā dalībvalsts aprēķina savus NKI pašu resursus.
NKI uzskaitījums	Saraksts, ko veido procedūras, statistikas dati un citi elementi, kurus izmanto, lai aprēķinātu NKI.
Norēķins	Atlikuma izmaksāšana dalībvalstij vai līdzekļu atgūšana no tās, lai slēgtu ES programmu.
Nosacītā pieeja	Komisijas izmantotā pieeja, saskaņā ar kuru ES iemaksas vairāku līdzekļu devēju projektos tiek apvienotas ar citu līdzekļu devēju iemaksām un nav paredzētas konkrētiem izdevumu posteņiem.
Ortofotogrāfija	Aerofotogrāfija, kas kompensē pacēlumu, slīpumu un virsmas topogrāfiju nolūkā saskaņot attāluma mērījumus.
Pagaidu mehānisms	Instrumenti, ar kuru nodrošina finansējuma nepārtrauktību, kad notiek pāreja no vienas ES finansēšanas shēmas uz citu.

Pamata maksājuma shēma (PMS)	ES lauksaimniecības shēma, saskaņā ar kuru tiek veikti maksājumi lauksaimniekiem, pamatojoties uz attiecināmām zemes platībām.
Papildināmība	Princips, ka ES finansējumam, jo īpaši no ESI fondiem, ir jāpapildina valstu izdevumi, nevis tie jāaizstāj.
Pareiza finanšu pārvaldība	Līdzekļu pārvaldība saskaņā ar saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principiem.
Pareizība / likumība un pareizība	Apmērs, kādā darījums vai darbība atbilst piemērojamam regulējumam un jebkurām citām līgumiskām saistībām.
Partnerības nolīgums (PN)	Nolīgums starp Komisiju un dalībvalsti vai trešo(-ām) valsti(-īm) saistībā ar ES izdevumu programmu, kurā noteikti, piemēram, stratēģiskie plāni, investīciju prioritātes vai tirdzniecības vai attīstības palīdzības sniegšanas nosacījumi.
Pašu resursi	Līdzekļi, ar kuriem finansē ES budžetu. Lielākā daļa no tiem ir dalībvalstu iemaksas.
Pašu resursi, kuru pamatā ir pievienotās vērtības nodoklis / PVN pašu resursi	ES pašu resursi, kurus veido noteikta daļa (piesaistīšanas likme) no PVN, ko iekasē katra dalībvalsts.
Pārkāpuma procedūra	Procedūra, ar kuru Komisija vēršas pret ES dalībvalsti, kas nepilda saistības saskaņā ar ES tiesību aktiem.
Pārkāpums	ES (vai attiecīgās valsts) noteikumu vai līgumsaistību pārkāpums.
Pārmitināšana	Bēgļu pārvietošana no valsts, kurā viņi ir iesnieguši patvēruma pieteikumu, uz citu valsti, kas ir piekritusi viņus uzņemt un beigās piešķirt viņiem pastāvīgās uzturēšanās atļauju.
Pārnešana uz nākamo gadu	Neizlietoto budžeta apropriāciju pārnešana no viena finanšu gada uz nākamo, ja ir ievēroti zināmi nosacījumi.

Pēcizlaišanas muitas pārbaudes	Muitas kontroles mehānismi, ko piemēro pēc tam, kad muitas dienesti ir izlaiduši preces.
Piešķirtie ieņēmumi	ES budžetā iemaksāti līdzekļi (piem., naudas sodi, korekcijas, trešo valstu iemaksas pētniecības programmās), ko var izmantot tikai noteiktam mērķim.
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	Netiešs patēriņa nodoklis par preču ražošanu un izplatīšanu un pakalpojumu sniegšanu. Šo nodokli beigās sedz galapatērētājs.
Plānošanas periods	Periods, kurā plāno un īsteno ES izdevumu programmu.
Potenciālā kandidāte	Valsts vai teritorija, kurai ir skaidras izredzes pievienoties ES nākotnē, bet kurai vēl nav piešķirts kandidātvalsts statuss.
Priekšfinansējuma maksājums	Naudas avanss, ar kuru noteiktā laika posmā finansē noteiktas darbības.
Prioritārais virziens	Darbības programmas galvenais mērķis, kas sadalīts vienā vai vairākās investīciju prioritātēs.
Prioritārā joma	Otrā līmeņa ES lauku attīstības prioritāte.
Programma	Līdzekļi, ar ko tiek sasniegti konkrēti ES politikas mērķi, parasti izmantojot līdzfinansētus projektus.
Programmas aplēse	Partnervalsts izstrādāts un Eiropas Komisijas apstiprināts dokuments, kurā ir aprakstīts veicamais sadarbības vai attīstības darbs un vajadzīgie finanšu, personāla un materiālie resursi.
Programmas pārskats (PP)	Komisijas pieprasīto darbības apropriāciju pamatojums katrai izdevumu programmai gada budžeta projektā, pamatojoties uz izpildi iepriekšējos gados, kas mērīta, izmantojot rādītājus.
Programmas valstis (“Erasmus+”)	ES dalībvalstis, Ziemeļmaķedonija, Islande, Lihtenšteina, Norvēģija, Serbija un Turcija.

Programmu iestādes	Kopīgs apzīmējums vadošajām, sertifikācijas un revīzijas iestādēm kohēzijas izdevumu jomā.
Programmu izpildes pārskats (PIP)	Gada pārvaldības un snieguma ziņojuma pielikums, kurā apkopoti visi programmu pārskati, tostarp atlasīti programmas rādītāji.
Publiskais iepirkums	Būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu iegāde, ko atklātā konkursa procedūrā veic valsts iestāde vai cita iestāde, lai nodrošinātu kvalitāti un līdzekļu atdevi.
PVN aprēķina bāze	Kopējā preču un pakalpojumu vērtība, kam piemēro PVN.
PVN atruna	Atruna par to, kā dalībvalsts aprēķina savus PVN pašu resursus.
PVN piesaistīšanas likme	Procentuālā daļa, ko piemēro katras dalībvalsts PVN aprēķina bāzei, lai aprēķinātu PVN pašu resursus.
Reprezentatīvs kļūdu īpatsvars	Statistiska datu kopas kļūdu līmeņa aplēse, kuras pamatā ir šo datu kopu reprezentējošas darījumu izlases pārbaude.
Revīzijas iestāde (RI)	Neatkarīga valsts struktūrvienība, kas atbild par ES izdevumu programmu sistēmu un darbību revīziju.
Revīzijas izsekojamība	Grāmatvedības vai administratīvajā sistēmā reģistrēta datu aprīte, kas ļauj izsekot atsevišķiem darījumiem.
Rezultāta rādītājs	Izmērāms mainīgais, kas sniedz informāciju par to, kāda ir atbalstīto projektu tūlītējā ietekme uz mērķgrupu.
Saimnieciskās darbības rezultāts	ES konsolidētajos pārskatos norādītais gada rezultāts, kas norāda uz ieņēmumu un izdevumu starpību.
Saimnieciskums	Tas nozīmē, ka resursi ir jādara pieejami noteiktā laikā, pienācīgā apjomā un kvalitātē un par labāko cenu.
Saistību apropriācija	Gadam noteikts maksimālais to summu apjoms, kas ES budžetā ir pieejamas konkrētiem izdevumu posteņiem.

Saistību atcelšana	Komisijas veikta darbība, ar kuru tiek atcelta visa neizpildītā saistība vai tās daļa.
Saistītais atbalsts	ES maksājumi lauksaimniekiem par noteiktu produktu ražošanu.
Sarunu sadaļa	Viena no <i>acquis</i> galvenajām jomām pievienošanās sarunās ar kandidātvalstīm.
Savienības Muitas kodekss	ES galvenais tiesību akts muitas jomā.
Savstarpēja izmantojamība	Sistēmas spēja sazināties un strādāt ar citām sistēmām, tostarp apmainoties ar datiem.
Savstarpējā atbilstība	Mehānisms, saskaņā ar kuru maksājumi lauksaimniekiem ir atkarīgi no tā, vai viņi ievēro prasības attiecībā uz vidi, pārtikas nekaitīgumu, dzīvnieku veselību un labturību un zemes apsaimniekošanu.
Sensitīvs amats	Amats, kas saistīts ar ievērojamu autonomijas vai izpildvaras apjomu un ko varētu ļaunprātīgi izmantot personīga finansiāla vai cita labuma gūšanai.
Sertifikācijas iestāde	Dalībvalsts izraudzīta iestāde, kuras uzdevums ir sertificēt izdevumu deklarāciju un maksājumu pieprasījumu precizitāti un atbilstību.
Sertifikācijas struktūra	Saistībā ar lauksaimniecības izdevumiem sertifikācijas struktūra ir dalībvalsts izraudzīta publiska vai privāta struktūra, kurai ir uzdots sertificēt akreditētas maksājumu aģentūras gada pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību.
Skaitļos izsakāma kļūda	Darījumu pārbaūžu rezultātu ziņojumā tā ir ERP izmantotā klasifikācija gadījumiem, kad kļūdainā darījuma summu var aprēķināt.
Slēgšana	ES programmas vai fonda finansiāla noslēgšana, samaksājot dalībvalstij vai citai saņēmējvalstij atlikumu vai atgūstot no tās līdzekļus.

Sniegums	Rādītājs, kas parāda, cik labi ar ES finansētu darbību, projektu vai programmu ir sasniegti attiecīgie mērķi un nodrošināta līdzekļu atdeve.
Starpdienestu apspriedes	Formāla procedūra, kuras ietvaros Komisijas departaments lūdz citu departamentu konsultācijas vai atzinumu par kādu priekšlikumu.
Starpniekstruktūra	Organizācija, piemēram, valsts vai privāta struktūra, NVO vai ES decentralizēta aģentūra, kas iecelta, lai pārvaldītu ES finansējumu netiešā vai dalītā pārvaldībā.
Starposma maksājums	Maksājums saskaņā ar ES projektu vai programmu, ko veic, tiklīdz atbalsta saņēmējs ir sasniedzis līgumā vai dotācijas nolīgumā noteikto starposma mērķrādītāju.
Starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (<i>ITER</i>)	Starptautisks pētniecības projekts, kas tiek īstenots kā partnerība starp ES un dažādām valstīm, lai demonstrētu pilna mēroga kodolsintēzes reaktora zinātnisko un tehnoloģisko īstenojamību.
Starptautiskā Jūras pētniecības padome (<i>ICES</i>)	Starptautisku jūras zinātnes organizācija, kas darbojas, lai veicinātu zinātnisko izpratni par jūru un okeānu stāvokli un ilgtspējīgu izmantošanu un dalītos ar šo izpratni.
Starptautiskie revīzijas standarti (<i>ISA</i>)	Starptautiskās Grāmatvežu federācijas izdotie finanšu revīzijas standarti.
Statistikās izlases veidošana	Statistikā balstīta izlases veidošanas jeb atlases paņēmiens, ko izmanto revīzijas pārbaudēs, lai iegūtu reprezentatīvus rezultātus.
Statistiski reprezentatīva izlase	Statistikas paņēmienu izmantošana tādas izlases veidošanai, kas atspoguļo attiecīgās datu kopas iezīmes.
Stratēģija "Eiropa 2020"	Eiropas Savienības desmit gadu stratēģija, kura sāka 2010. gadā un kuras mērķis ir veicināt izaugsmi un radīt darbvietas.

Štatu saraksts	Maksimālais pieejamo amatu vietu skaits atbilstoši darba kategorijām un atalgojuma pakāpēm ES iestādē vai struktūrā.
Ticamības apliecināšanas uzdevums	Revīzijas veids, kura rezultātā tiek sniegts atzinums par revīzijas priekšmetu, piemēram, par finanšu pārskatu kopuma ticamību vai darījumu pareizību.
Ticamības deklarācija	Komisijas ģenerāldirektora gada darbības pārskatā sniegta deklarācija par pārskatu pilnīgumu un pareizību, pakārtoto darījumu likumību un pareizību, iekšējās kontroles sistēmu darbību un pareizas finanšu pārvaldības principu ievērošanu.
Ticamības deklarācija (DAS)	ERP gada pārskatā iekļauts apgalvojums, kurā sniegts ERP revīzijas atzinums par ES pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību.
Ticamības intervāls	Izlases pārbaudē iegūto rezultātu precizitātes statistisks mērījums, ko izmanto, aplēšot kļūdu īpatsvaru.
Tiešais atbalsts / tiešais maksājums	Atbalsta maksājumi, galvenokārt ar platību saistīts atbalsts, ko no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda tieši izmaksā lauksaimniekiem.
Tiešā pārvaldība	Kārtība, saskaņā ar kuru ES līdzekļus vai programmu pārvalda tikai Komisija pretstatā dalītajai pārvaldībai vai netiešajai pārvaldībai.
Tiešās izmaksas	Izdevumi, kas radušies saņēmējam un kas ir īpaši saistīti ar kādu ES projektu vai darbību.
Tiešie rezultāti	Kaut kas, kas radīts vai sasniegts projektā, piemēram, mācību kursu nodrošināšana vai ceļa izbūve.
Tirgus pasākums	Publiska intervence lauksaimniecības tirgū, ko veic, lai mazinātu cenu krituma un strukturālu grūtību ietekmi, sniedzot atbalstu konkrētām nozarēm (piem., augļu un dārzeņu nozarei, vīna ražošanai, skolu piena programmai).

TPR neatrisinātie jautājumi	Komisijas formulēta atruna par TPR datiem dalībvalsts ieņēmumu pārskatos.
Tradicionālie pašu resursi (TPR)	ES ieņēmumi, ko iekasē no muitas nodokļiem un cukura nodevām.
Transversāla īpaša atruna	Transversāla veida īpašā NKI atruna.
Trasta fonds <i>Bêkou</i>	ES trasta fonds Centrālāfrikas Republikas stabilizācijas un atjaunošanas atbalstam.
Tvēruma ierobežojumi	Revīzijas ziņojumā norādītās jomas, kurās revidents nav varējis izdarīt secinājumus un kuras tādēļ nav iekļautas revīzijas atzinumā.
Uz profesionālo spriedumu balstīta izlases veidošana	Pretstatā statistiskajai atlasei (izlases veidošanai) tā ir procedūra, ar kuru revidents pēc saviem ieskatiem un saskaņā ar iepriekš noteiktiem kritērijiem revīzijas pārbaudei atlasa posteņus no kopas.
Uzkrājumi	Grāmatvedības termins, ar kuru apzīmē bilancē iekļautu labāko aplēsi par iespējamām nākotnes saistībām ar nenoteiktu termiņu vai par nenoteiktu summu.
Uzkrājumu grāmatvedība	Grāmatvedības pieeja, kas atzīst ienākumus tad, kad tie ir nopelnīti, un izdevumus tad, kad tie ir radušies, nevis tad, kad tie ir saņemti vai samaksāti.
Uzkrājumu likme	Atļauto finanšu saistību procentuālā daļa, kas jāatspoguļo kā uzkrājums.
Vadošā iestāde (VI)	Valsts, reģionāla vai vietēja publiska vai privāta iestāde, kuru dalībvalsts iecēlusi ES finansētas programmas pārvaldīšanai.
Valsts atbalsts	Tiešs vai netiešs valdības atbalsts uzņēmumam vai organizācijai, kas tiem dod priekšrocības salīdzinājumā ar konkurentiem.
Valsts attīstību veicinoša banka vai iestāde	Finanšu iestāde, ko valdība izveidojusi, lai nodrošinātu finansējumu ekonomikas attīstībai.

Valsts koordinācijas centrs (VKC)	Struktūra, kas koordinē dalībvalstu robežu uzraudzības iestāžu darbības un kalpo kā centrs informācijas apmaiņai savā starpā un ar <i>Frontex</i> .
Vienkāršota izmaksu iespēja (VII)	Pieeja, ar kuru dotācijas summu nosaka, izmantojot tādas metodes kā vienības standarta izmaksas, vienotas likmes finansējums un vienreizējie maksājumi, nevis ņemot vērā atbalsta saņēmējam faktiski radušās izmaksas. Šīs pieejas mērķis ir samazināt administratīvo slogu.
Vienotā platībmaksājuma shēma (VPMS)	Ar platību saistīta lauksaimniecības maksājumu shēma, ko pārejas posmā piemēro desmit dalībvalstīs. Saskaņā ar šo shēmu lauksaimnieki saņem standartizētu atbalsta summu par vienu hektāru. Pārējās dalībvalstīs piemēro pamatmaksājumu shēmu.
Vienotā riska pārvaldības sistēma (CRMF)	Dalībvalstu muitas kontroles sistēma, kuras pamatā ir riska informācijas apmaiņa un analīze starp muitas administrācijas iestādēm.
Vispārējā grupu atbrīvojuma regula (VGAR)	ES regula, kas atļauj noteiktus valsts atbalsta pasākumu veidus, par to nepaziņojot Komisijai.
Zaļināšana	Klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības prakses veidu pieņemšana. Parasti izmanto arī attiecīgās ES atbalsta shēmas apzīmēšanai.
Zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS)	Dalībvalstu lauksaimniecības zemju datubāze, ko izmanto, izmaksājot kopējās lauksaimniecības politikas tiešo atbalstu un veicot lauksaimnieku pieprasījumu atbilstības pārbaudi.
Zivsaimniecības zinātnes, tehnikas un ekonomikas komiteja (ZZTEK)	Ekspertu grupa, ko iecēlusi Komisija, lai palīdzētu īstenot kopējo zivsaimniecības politiku.
Zvejas noslodze	Zvejas ietekme uz zivju populācijām.